

POSTANOWIENIE

16 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 16 czerwca 2025 r. w Warszawie
zażalenia Banku spółki akcyjnej w W.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 7 września 2022 r., I WSC 163/22 (I ACa 385/21),
w sprawie z powództwa J.P.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w
orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 7 września 2022 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi odrzucił skargę kasacyjną pozwanego Banku spółki akcyjnej z siedzibą w W. w sprawie o zapłatę z powództwa J.P. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że skarga była dotknięta brakami formalnymi, których pozwany bank nie uzupełniła w wyznaczonym terminie. Chodziło o niewskazanie w skardze, uznanej za pierwsze pismo w sprawie, numeru PESEL oraz adresu powódki J.P.

Pozwany złożył na powyższe postanowienie zażalenie do Sądu Najwyższego, zaskarżając je w całości i wnosząc o jego uchylenie. Zarzuciła naruszenie szeregu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego przez

bezpodstawne uznanie, że skarga kasacyjna jest pierwszym pismem w sprawie i powinna wskazywać m.in. numer PESEL i miejsce zamieszkania powódki, podczas gdy w rzeczywistości skarga nie stanowi pierwszego pisma w sprawie i nie musi zawierać powyższych elementów.

Sąd Najwyższy, rozpoznając wniesione zażalenie, uznał, że wyłoniło się na jego tle budzące poważne wątpliwości zagadnienie prawne o treści: „Czy skarga kasacyjna powinna zawierać wszystkie elementy pierwszego pisma w sprawie (art. 126 § 2 w zw. z art. 398⁴ § 3 k.p.c.), w szczególności wskazanie adresów stron, czy wystarczające jest, gdy – oprócz wymagań właściwych dla skargi kasacyjnej – spełnia ona wymagania przewidziane dla każdego pisma procesowego (art. 126 § 1 w zw. z art. 398⁴ § 3 k.p.c.)?”. Zagadnienie – na podstawie art. 398¹⁷ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. – zostało przekazane do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego,

Uchwałą z 14 maja 2025 r., III CZP 39/23, Sąd Najwyższy udzielił odpowiedzi o treści: „Skarga kasacyjna nie musi spełniać wymagań przewidzianych w art. 126 § 2 k.p.c. dla pierwszego pisma w sprawie”. Uchwale tej została nadana moc zasady prawnej.

W toku sprawy znowelizowano art. 397 § 1 k.p.c. określający skład sądu właściwy do rozpoznania zażalenia. Od 28 września 2023 r. zażalenie podlega rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego. W niniejszej sprawie do rozpoznania zażalenia zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej z 1 lutego 2023 r. wyznaczono pierwotnie skład trzyosobowy. Natomiast art. 32 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, stanowi, że jeżeli na podstawie przepisów dotychczasowych do rozpoznania sprawy wyznaczono skład trzech sędziów, dalsze jej prowadzenie przejmuje sędzia wyznaczony jako sprawozdawca, a czynności dokonane przez sąd w składzie zgodnym z przepisami dotychczasowymi pozostają w mocy. Stąd niniejsze postanowienie zostało wydane w składzie jednego sędziego, tj. sprawozdawcy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym sprawę – na podstawie art. 398¹⁷ § 2 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. – jest związany uchwałą powiększonego składu Sądu Najwyższego z 14 maja 2025 r., III CZP 39/23. Mając na względzie jej treść, z której wynika, że skarga kasacyjna nie musi spełniać wymagań przewidzianych w art. 126 § 2 k.p.c. dla pierwszego pisma w sprawie, zażalenie podlegało uwzględnieniu.

Należy przy tym wziąć pod uwagę, że szczególne wymagania przewidziane dla pierwszego pisma w sprawie, określone w art. 126 § 2 k.p.c., mają ściśle określoną funkcję – przede wszystkim mają zapewnić jednoznaczną identyfikację stron. Tymczasem na etapie postępowania przed Sądem Najwyższym nie zachodzi konieczność identyfikacji stron postępowania, skoro nastąpiło to już przed sądem powszechnym. W rezultacie stosowanie wymagań formalnych z art. 126 § 2 k.p.c. w stosunku do skargi kasacyjnej traci uzasadnienie natury aksjologicznej.

Sąd Najwyższy uwzględnił także, że w odróżnieniu od innych pism stanowiących pierwsze pismo w sprawie skarga kasacyjna, tak jak miało to miejsce w niniejszej sprawie, może nie pochodzić od strony pierwotnie inicjującej postępowanie (powoda lub wnioskodawcy). W takim wypadku, przy przyjęciu, że skarga kasacyjna miałaby spełniać wymagania z art. 126 § 2 k.p.c., skarżący byłby obowiązany przedstawić dane, które pierwotnie powinien podać sam powód lub wnioskodawca i które zostały przez te osoby przedstawione na etapie postępowania przed sądami *meriti*. Skarżący w takim przypadku mógłby co najwyżej powielić informacje podane wcześniej, a wymóg podania danych nie byłby ani celowy, ani dostosowany do jego pozycji procesowej.

Formalizm procesowy nie jest celem samym w sobie, ale stanowi jedynie instrument zapewniający sprawny przebieg postępowania. W ocenie Sądu Najwyższego domaganie się do wnoszącego skargę kasacyjną wskazania adresów stron, które już znajdują się w aktach sprawy, a więc są znane sądowi z urzędu, jest przejawem nadmiernego i nieuzasadnionego względami celowości formalizmu. W razie niepodania tych adresów mogłoby to prowadzić do paradoksalnej konsekwencji w postaci doręczenia postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej na adresy, których niewskazanie jest przyczyną wydania takiego postanowienia.

W rezultacie należy wskazać, że skarga kasacyjna wniesiona przez pozwany bank w niniejszej sprawie nie musiała zawierać ani adresu zamieszkania powódki, ani jej numeru PESEL. Wzywanie pozwanego przez Sąd drugiej instancji do uzupełnienia braków pod rygorem odrzucenia skargi, a następnie jej odrzucenie wobec nieuzupełnienia braków było zatem nieprawidłowe.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania pozostawiono sądowi, który wyda orzeczenie kończące w sprawie zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c. stosowanym *per analogiam*.

(E.M.)

[a.]